

138

HIZTEGI BATUA

b - berriz

- ba 1** lok. h. **bada** (euskara mintzatuan -cf. elkarrizketak- onartzekoa da *ba* forma, maila neutroari *bada* forma dagokion arren).
- ba 2** adlag. *Lap. eta BNaf. Beh.* (elkarrizketetan, adib.) 'bai': *ba edo ez*.
- ba 3** interj.: *ba, ba! aski dugu!*
- ba 4** *Gram.* (bereziki adizkera trinkoekin erabiltzen den hitza edo aurrizkia): *ba ote dakizu?*; *badator*.
- baba** iz. 1 (landarea) *Vicia faba*. 2 'larruazaleko handitu urtsua, urbatua, igurzteak sortutakoa'. *Sin. ba-balarru*. 3 'ardien-eta gorotz-alea'. *Sin. babaka*.
baba beltz *Vicia faba var. minor*.
baba gorri 'babarrun gorria'.
baba handi *Vicia faba var. maior*.
baba zuri
- babaka** iz. 'ardien-eta gorotz-alea'. *Sin. baba*.
- babalarru** iz. *g.er.* 'baba, larruazaleko handitu urtsua'.
- babalarrutu**, **babalarru(tu)**, **babalarrutzen**. *da/du ad. g.er.* 'babatu'.
- babalore** 1 iz. *Vicia faba*-ren lorea. 2 izond. 'ergela': *hi haiz babalorea!*
- babarrun** iz. *Phaseolus vulgaris*.
- babatu**, **baba(tu)**, **babatzen**. *da/du ad.* '(larruazaleko) babak atera'.
- babazorro** iz.
- babazuza**
- babero* e. **adur(-)zapi, lerde(-)zapi**.
- baberrun* e. **babarrun**.
- babes**
babes(-)etxe
babes(-)erakunde
- babesgabe** izond.
babesgabeko izlag. *g.er.*
- babesgabetasun**
babesgabetu, **babesgabe(tu)**, **babesgabetzen**. *du ad.*
- babesgarri** iz. eta izond.
- babesgune**
- babeski** iz. 'babesteko tresna'.
- babesle**
babesleku
babesorri
babespe
babespean
babespeko
babespera
- bestaile* e. **babesle**.
- babestoki**
babestorri* e. **babesorri**.
- babestu**, **babes(tu)**, **babesten**. *da/du ad.*
- babil** iz. 'metxa': *kandela mehe, txiki, babil laburrekoa*.
- babo**
babor* e. **ababor**.

babuino iz. *Papio sp. Sin. papioi.*

bada

badaezpada

badaezpada ere

badaezpadako

badarik (ere) lok.

badere lok. *g.er.* 'bada ere'.

badia

badminton

bafada

bafadaka adlag.

bafatu, bafa, bafatzen. *du ad. (nor kasurik gabea). g.er.* bafada jaurti'.

bafle

baga 1 iz. 'uhina, olatua'.

baga 2* e. **gabe**.

bagai izond. *g.er.* 'alferra, nagia'.

bagaje iz.

bagasoka iz. *Zah. g.er.* 'soka lodia'.

baga uso* e. **pagauso**.

bagdadar (herritarra).

bage* e. **gabe**.

bagil iz. h. **ekain**.

bagina iz. *Sin.* **ematutu**.

baginitis

bago* e. **pago**.

bagoi

bagoneta

baguiar (herritarra).

bahaismo iz. *Erl.*

bahamar (herritarra).

bahaola* e. **bahola**

bahe

bahegile

baheketa

bahekin iz. 'bahetzearen hondakina'.

bahetu, bahe(tu), bahetzen. *du ad.*

bahi

bahiketa

bahikuntza

bahisari iz. 'bahitua berreskuratzeako ordaintzen den saria'.

bahitegi

bahitetxe iz.: *Aurrezki Kutxa eta Bahitetxea.*

bahitu, bahi(tu), bahitzen. *du ad.*

bahitura

bahituri iz. *Jas.* 'bahitua, bahitutakoa'.

bahitzaile

bahitze

bahola iz. *Ipar.* 'bahea'.

baholatu, bahola(tu), baholatzen. *du ad.*

bahraindar (herritarra).

bai 1 adlag. 2 iz.

bai... bai...

bai... baita... (ere)

bai eiki *g.er.* 'baiki'.

bai... (ere): *bakoitzak ditu bere grinak, akatsak eta bai alderdi onak ere.*

bai eta edo baita

bai... eta bai... (ere)

bai eta... ere edo baita (... ere)**bai zera!****baia 1** iz. *Ipar. g.er.* 'akatsa'.**baia 2** iz. *Bot.* (fruitu-mota).baia 3* e. **badia**.**baia 4** *Gram. Ipar.* 'bai ote?' (beti galde perpausetan): *etorriko da. Baia?***baiatu**, baia(tu), baiatzen. *du ad. Ipar. g.er.* 'gaitz erran, gaitzetsi': *egiazko alargunak ez ditu bertzeak inoiz ere kondenatu eta baiatu behar.***baiduri** iz. *g.er.* 'baimena'.baieki* e. **bai eiki**.**baiesle****baiespen****baieste****baietsi**, baiets, baiesten. *du ad.***baietz 1** adlag. 2 iz.**baiez** iz. *g.er.* 1 'eztabaida'. 2 'zalantza, ezbaia'.**baiezka** adlag.**baiezkako** izlag.**baiezko** iz.**baiezkotan** 1 'baiezkota delakoan': *baiezkotan nago*. 2 'erantzuna baiezkota bada'.baiezkotan* e. **baiezkotan**.baiezkor* e. **baikor**; **baiezko**.baiezpen* e. **baieztapen**.**baieztapen****baieztatu**, baiezta, baieztatzen. *du ad.*baieztu* e. **baieztatu**.**baiki****baiko** *Zub.* 'bezain laster, orduko': *etzan baiko, loak hartu du.***baikor****baikorki** adlag.**baikortasun**baikoz* e. **baiko**.**bailara** iz. *Gip.* 'eskualde txikia' (ez da *haran* edo *ibar*-en sinonimoa).**baimen****baimena eman****baimendu 1**, baimen(du), baimentzen. *du ad.***baimendu 2** iz. *Ipar. g.er.* h. **baimen**.**baimendun** iz. eta izond.**baina 1**baina 2* e. **leka**.baina 3* e. **zorro**.bainadore* e. **bainujantzi**.**bainagia** iz. *batez ere Zub.* 'bainuontzia'.bainan* e. **baina**.**bainatu**, baina, bainatzen. *da/du ad.*bainera* e. **bainuontzi**.bainilla* e. **banilla**.**baino 1****baino 2****bainoago** *Goi.***baino bainoagoko**: *euskaltzain batzuek, baino bainoagokoa bilatzen dute zenbaitetan ('dagokion baino zehaztasun handiagoa bilatzen dute').***bainu****bainua hartu****bainuetxe****bainugela****bainujantzi**

bainuontzi**bainutegi****bainutoki****baioneta****bairikiar** (herritarra).**baita 1** lok. edo **bai eta**.**baita (... ere)** edo **bai eta... ere****baita zera ere** *Heg.* (aurrean esana ukatzeko edo hari buruzko desadostasuna agertzeko esamoldea).**baita 2 1** (ezkerrean daraman osagarriak pertsona izan behar du. Lekuzko kasuetan erabiltzen da, eta inoiz ere ez pluralean): *zure baitan; zuen baitan; ni baitan; ene baitan...* (**perpaus baitan, *perpausaren baitan*, erabili *perpausaren, perpausaren barruan, perpaus barnean*). 2 (inoren etxea izendatzeko, leku kasuetan, edo etxe izen gisa): *medikuaren baitatik heldu naiz; "Martinbaita" deitzen da nire sortetxea.***baitarik** 'inork bultzatu gabe': *ez naiz neure baitarik plazara agertu.***baitaratu**, baitara(tu), baitaritzen. *da ad.* (*neure, zeure...* baitaratu modukoetan erabiltzen da).**baitzepada****baitzepadako****baizen****baizik****baizik ere** 'baizik eta'.**baizik eta 1** 'baizik'. 2 *Ipar.* (perpaus kompletibo batzuen sarrerako marka).**bakailao** iz. *Gadus morhua*.**bakailao(-)denda****bakailao(-)ontzi****bakailaoketari** iz. 'bakailao-arrantzalea'.**bakan****bakanetan** adlag. *g.er.* 'gutxitan'.**bakanal** iz.**bakandu**, bakan(du), bakantzen. *da/du ad.***bakanka** adlag.**bakanketa****bakanki** adlag.**bakantasun****bakante** iz. 'bakanaletan parte hartzen zuen emakumezkoa'.**bakantxo** adlag. 'aukeran bakanegi'.**bakantza** iz. *pl. h. opor*.**bakar****(neure, zeure, bere) bakarrean**: *han zegoen gaixoa bere bakarrean malkoak egosten.***bakar-bakarra** adlag. *Ipar.* eta *Naf. Sin.* **bakar-bakarrik**.**bakarren bat****bakarren bat edo beste****bakarren batzuk****bakardade** iz. *Heg.***bakarka****bakarkako** izlag.**bakarzeria****bakarleri****bakarleku****bakarraldi****bakarrik****bakarrizketa****bakartar 1** iz. *g.er.* 'eremutarra'. 2 izond. *g.er.* 'bakartia'.**bakartasun****bakartegi** iz. *g.er.***bakarti****bakartoki**

bakartsu izond. *g.er.* 'bakartia'.

bakartu, bakar(tu), bakartzen. *da/du* ad.

bakartzte

bakarzale izond.

bakasta* e. **lakasta**.

bakatu* e. **pagatu, ordaindu**.

bakazio iz. *pl. h. opor*.

bake

bakea eman

bakeak egin

bakean utzi

bake(-)epaile

bake(-)epaitegi

bakez

bakezko izlag.

bakezkoak egin

bakealdi

bakearazi, bakearaz, bakearazten. *du* ad.

bakebide iz. 'baketzeko bidea'.

bakegile

bakegintza

bakeoso izond. *Heg. Beh. h. baketsu*.

bakero* e. **unai, behizain**.

baketi izond. *g.er.* 'baketsua'.

baketiar izond. *Ipar.* 'baketsua'.

baketsu

baketu, bake(tu), baketzen. *da/du* ad.

baketzaile

baketze

bakezale

bakezaletasun

bako *Bizk.* 'gabeko'.

bakoiti

bakoitz

bakoitzean: *Bilbora joan naizen bakoitzean*.

bakoizka adlag. *g.er.* 'banaka'.

bakoizki adlag. *Ipar. Zah.* 'bakarrik'.

bakoitzasun iz. *Goi.* 'bakoitza, bakarra denaren nolakotasuna'.

bakoiztu, bakoitz/bakoiztu, bakoizten. *da/du* ad. *g.er.*

bakotx* e. **bakoitz**.

bakotxi* e. **bakoiti**.

bakteria iz. h. **bakterio**.

bakterio

bakteriologia

baku iz. *Zub. g.g.er.* 'merkatua'.

bakun

bakundu, bakun(du), bakuntzen. *du* ad.

bakuntasun

bakuntza iz. *g.er.* 'ituna; elkartzea'.

bakuntze

bakutar (herritarra).

bal iz. *Ipar. g.er.* 'dantzaldia'.

bala 1 'jaurtigaia'. 2 'uzta-sorta lotua': *gari bala*.

bala-bala adlag.: *berri pozgarriak bala-bala, tximista baino lehen, zabaldu ziren herri osoan*.

balada

baladre iz. (belar-mota).

balaka iz. *g.er.* 'beea, marraka'.

balakagarri**balakari** izond. 'balakatzaila, losintxaria'.**balakatu**, balaka, balakatzen. *du ad. Sin. losintxatu.***balakatzaila** iz. *g.er.***balaku****balakuka****balanbatu**, balanba, balanbatzen. *da ad. g.er.* 'kulunkatu'.balanka* e. **palanka**.**balantza****balantzan** adlag. 1 'zalantzan'. 2 'balantzaka'.**balantzaka****balantze****balastrada****balazta** iz. 'frenoa, galga'.**balaztatu**, balazta(tu), balaztatzen. *du ad.***balbe****baldan****baldankeria****baldanki** adlag. *g.er.***baldar**baldar-apez* e. **baldernapez**.**baldarka****baldarkeria****baldarki** adlag. *g.er.***baldarrontzi****baldartasun****baldartu**, baldar(tu), baldartzen. *da/du ad.*baldata* e. **elbarritu**.**balde** *g.er.* 'antzekoa' (*x-ren balde [izan]*) esapidan erabiltzen da).**balderna** iz. *Lap.***baldernapez****baldi** iz. 'estalkia, bereziki Itun Zaharreko kutxarena'.**baldin****baldin eta** (*baldin* soila baino gutxiago erabili izan da).**baldinba****baldinbaitere** *Sin. baldinbere.***baldinbere** *Sin. baldinbaitere.***baldinkizun** iz. h. **baldintza**.baldinpetu* e. **baldintzatu**.**baldintasun** iz. *Zah. g.er.* 'baldintza'.**baldintza****baldintzapean****baldintzapeko** izlag.: *baldintzapeko askatasuna.***baldintzazko****baldintzapen****baldintzatu**, baldintza(tu), baldintzatzen. *du ad.***balditu**, baldi, balditzen. *da/du ad. Ipar.* 'harritu'.**baldoki** iz. *g.er.* 'lokia'.**baldraska** izond. '(emakume) baldresa'.**baldres****baldreskeria****baldrestu**, baldres(tu), baldresten. *da/du ad.* 'baldres bihurtu'.**balea** iz. *Balaena sp., Neobalaena sp., Eubalaena sp., Ziphius sp., Megaptera sp.* eta *Eschrichtius sp.***bale arrantza****bale bizar****baleatzar****baleazale**

balekume iz. 'balearen umea'.

balentria

balentzia iz. *Kim.*

baleontzi

baletzar* e. **baletzar**.

balezta 1 'geziak eta jaurtikitzeko arma'. 2 *Heg.* 'orekagailua'.

balezтари

baliabide

baliagarri

balia izan* e. **balio izan**.

baliakizun

baliarazi, baliaraz, baliarazten. *du ad.*

baliatu, balia, baliatzen. 1 *zai* ad.: *Jainkoa balia dakidala. 2 da ad.: adimenaz balia zaitzez, ez indarraz.*

3 *du ad.: ez dugu hitz hori baliatzen.*

baliatzaile

baliatze

bal *izan da ad. Ipar.* 'legezko, baliozkoa izan'.

balin* e. **bal**in.

balio

baliozko

balioanitz* e. **balioaniztun**.

balioaniztun

baliodun izond. *Mat.*

balioetsi, balioets, balioesten. *du ad.*

baliogabe izond.

baliogabetu, baliogabe(tu), baliogabetzen. *da/du ad.*

balio izan, balioiko. *du ad.* (bi erabilerak onartzen ditu: *zer balio du tematzeak?; ez du balio orain etxea konpontzen hastea*).

baliokide

baliokidetasan

baliokidetu, baliokide(tu), baliokidetzen. *du ad.*

baliokidetza

baliokidetze

balios izond. *Ipar.*

balioetasun* e. **balio**.

balioetasun iz. *g.er.* 'balioa; baliagarritasuna'.

baliotsu

baliotu, balio(tu), baliotzen. *du ad. g.er.* 'balioztatu; balioa eman'.

balixa* e. **baliza**.

baliza

balizkako* e. **balizko**.

balizko izlag.

balkoi

baloi

balonbolea* e. **boleibol**.

balontzesto* e. **saskibaloi**.

baloratu, balora, baloratzen. *du ad. h.* **balioetsi**, **balioztatu**.

balore iz. *Lgart.* h. **adore**, **kemen**.

balota iz. *Ipar. Beh.* 'fardela'.

balotzara iz. *Bizk.* 'otarre estalkiduna'.

bals iz. (dantza-mota).

baltiko izond.: *Itsaso Baltikoa*.

baltsa 1 iz. *Ipar.* '(bizidunen) talde, multzo, elkarte'.

baltsan

baltsa 2 iz. *Ipar.* 'lohia, lokatza'.

baltsamarazi, baltsamaraz, baltsamarazten. *du ad.*

baltsamatu, baltsama, baltsamatzen. *du ad.*

baltsamo

baltsamoztatu* e. **baltsamatu**.

baltsatu 1, baltsa(tu), baltsatzen. *du ad. Ipar.* 'nahasi': *baltsatu zuen bere aho-gozoa lur gutxi batekin.*

baltsatu 2, baltsa(tu), baltsatzen. *da/du ad. Ipar.* 'lokaztu': *zergatik baltsatzen da zerria lohian?*

baltse* e. **bals**, **baltseo**.

baltseo iz. *Heg. Beh.* 'dantza lotua'.

baltz* e. **beltz**.

baltzu

balus* e. **belus**.

bamakoar (herritarra).

bana

bana-banako: *bana-banako erlazio.*

bana bertze *Ipar.* 'batez beste'.

banabar iz. *Naf.* 'babarruna'.

banaezin izond.

banaita* e. **desberdintasun**.

banaka

banaka-banaka

banakaren bat

banakaren batzuk

banaketan adlag. 'gutxitan, bakan'.

banakako izlag.

banakari iz. *g.er.* 'banatzailea'.

banakatu, banaka(tu), banakatzen. *da/du ad.*

banakatze**banaketa**

banako iz.

banakor izond. *Mat.*

banakotasun**banakuntza****banan**

banan-banan

banana

banan-banako* e. **bana-banako**.

banandu, banan(du), banantzen. *da/du ad.*

bananondo iz. *Musa paradisica.*

banapen* e. **banaketa**.

banarazi, banaraz, banarazten. *du ad.*

banarazte

banatu, bana(tu), banatzen. *da/du ad.*

banatzaile**banatze**

banazka adlag. *Ipar.*

banbu iz. *Bambusa sp.* eta *Arundinaria sp.* eta *Dendrocalamus sp.*

banda

bandatu, banda(tu), bandatzen. *du ad. g.er.* 'teinkatu'.

bandeja* e. **erretilu**, **azpil**.

bandera**banderadun**

banderatxo iz. 'bandera txikia'.

banderaxka* e. **banderatxo**.

bandidu* e. **bidelapur**.

bandil* e. **mandil**.

bando

-en bando '-en alde': *nire bando ez dena nire kontra da.*

bandolari* e. **bidelapur** (eta, Iparraldean, **manduler**).

bangiar (herritarra).

bangkokar (herritarra).

bangladeshtar (herritarra).

banjo

banjular (herritarra).

banka iz. h. **bankuak**.

bankalari* e. **bankari**.

bankari iz. 'bankuaren jabea edo zuzendaria'.

banketa* e. **aulki**.

banketxe

bankisa iz. (izotz-geruza handia).

banku 1 iz. 'banketxea'.

banku(-)langile

banku 2 iz. 'eserlekua'.

bano izond. *Ipar.* 'motela, makala, odolgabea'.

banoki 1 adlag. 'motelki, makalki'.

banoki 2* e. **alferrik**.

banpez Onomat. *Ipar.* 'bat-batean'.

banpiro iz. 1 *Fam. Desmodontidae*. 2 'odol-xurgatzailea'.

baño *Ipar. (Batez ere BNaf.)* 'batto, bat bakarrik'.

bao iz. *Eraik.*

bapedera* e. **bat-bedera**.

bapo

bapo egin 'ase'.

bapore

baptisterio* e. **bataiategi** (eta *bataio-leku, -toki*).

bar iz. h. **taberna, ostatu**.

baraila iz. *Bizk.* 'zalaparta, iskanbila'.

barailati izond. *Bizk.* 'zaratatsua'.

baraillezur

barakuilu

baranda iz. 1 *Zah.* 'balkoia; galeria'. 2 'balkoi, zubi, zurubi eta kidekoen ertza babesten duen hesi modukoa, zutikako habetxoz eta horiek goialdean lotzen dituen hagaz osatua'.

barandaila* e. **barantaila**.

barano 1 iz.: *gazte batzuk bildu zituen bere baranoan* ('bere inguruan').

barano 2 iz. *Varanus sp.*

barantaila iz. *Zub.* 'otsaila'.

bararazi, *bararaz*, *bararazten*. *du ad.*

baratari iz. *Zah.* 'eskribaua, notarioa'.

baratu, *bara, baratzen. da/du ad. Ipar. eta Naf.*

baratxe adlag. *Ipar.* 'astiro'.

baratxe-baratxe *Zah.*

baratzuri iz. *Allium sativum*.

baratzuri(-)ale. *Sin.* 'baratzuri(-)atal, baratzuri(-)xixter.

baratzuri(-)atal. *Sin.* **baratzuri(-)ale, baratzuri(-)xixter.**

baratzuri(-)belar *Alliaria petiolata*.

baratzuri(-)buru 1 'baratzuriaren erraboila'. 2 'baratzuri-atala'.

baratzuri(-)korda

baratzuri(-)xixter *Ipar. Sin.* **baratzuri(-)ale, baratzuri(-)atal.**

baratzuri(-)zopa

baratzuribelar* e. **baratzuri(-)belar**.

baratzuriburu* e. **baratzuri(-)buru**.

baratzurizter* e. **baratzuri(-)xixter**.

baratz adlag. eta izond. 'baratxe, astiro (egina)'.

baratza* e. **baratze**.

baratze

baratze(-)kardu *Cynara cardunculus*.

baratze(-)marrubi *Fragaria x ananassa*.

baratzegintza* e. **baratzezaintza**.

baratzekari iz. h. **barazki**.

baratzezain

baratzezaintza

baratzuri* e. **baratxuri**.

barau iz.: *barau-eguna*.

barau egin

barau izan *da ad. g.er.*

baraurik

baraualdi

barauarazi, barauaraz, barauarazten. *du ad. Ipar. g.er.*

baraur* e. **barau**.

barauts 1 iz. *Zah.* 'lerdea'.

barauts 2 iz. 'zulatzeko lanabesa'.

barauts-etxe

barautu, barau(tu), barautzen. *1 da ad.: berrogei egunez barautu zen Jesus. 2 du ad.: lau denborak, biji-liak eta garizuma barautuko dituzu osoki.*

barautze

barauzaro

baraxtu, baratx, baraxten. *da/du ad.* '(urratsa) urritu, geldia gotu'.

barazgile iz. *g.er.* 'baratzezaina'.

barazkaldu, barazkal, barazkaltzen. *da ad. Zah.* 'bazkaldu'.

barazkari iz. *Zah.* 'bazkaria'.

barazki

barazki(-)denda

barazkizaletasun

barbadostar (herritarra).

barbakoa

barbantzu iz. h. **txitxirio**.

bar-bar adlag. 1 hizketa-hotsaren onomatopeia. 2 dirakien uraren onomatopeia. 3 'barra-barra'.

barbarin iz. *Mullus sp.*

barbarismo iz.

barbarka adlag. 'borborka'.

barbaro

barberu iz. 'odol-ateratzeak eta ebakuntzak egiten zituen'.

barberutza

barbituriko

barbo iz. *Barbus sp.*

barda adlag. *Ipar.* h. **bart**.

bardin* e. **berdin**.

bardo

bare 1 iz. *Fam. Limacidae*.

bare 2 iz. (erraia).

bare 3 izond. 'lasaia': *Ozeano Barea; bare-bare*.

barealdi

barearazi, barearaz, barearazten. *du ad.*

baregarri iz. 'baretzen duena'.

baremo iz. *Tekn.*

baresare

baretasun

baretu, bare(tu), baretzen. *da/du ad.*

bargari* e. **garbari**.

bargasta 1 iz. 'hazten ari den txerri emea'. *2 izond.* '(mutil eta, batez ere, emakume) ausart-lotsagabea'.

bargatu* e. **garbatu**.

bargatzale* e. **garbari**.

bargo iz. 'hazten ari den txerri arra'.

variable* e. **aldagai; aldakor**.

bariante* e. **aldaera**; **saihesbide**.

bariantza iz. *Estat*.

barik *Bizk.*: *argi barik*.

bariku iz. *Bizk.* h. **ostiral**.

bario iz. *Kim*.

baritono

barize

barkabera

barkaberatasun

barka eskatu, *barka eska*, *barka eskatzen*. *du ad.*

barka eske

barkamen

barkamendu iz. h. **barkamen**.

barkarazi, *barkaraz*, *barkarazten*. *dio ad.*

barkatu, *barka*, *barkatzen*. *du ad.*

barkazio iz. *Herr.* 'barkamena'.

barku

barkugintza iz. 'ontzigintza'.

barlasai iz. *Eraik*.

barna izond. 'sakona': *putzua barna da*.

-**an barna** postpos. (-*an barna -mendan barna*- hedatuagoa da -*tik barna -menditik barna*- baino).

barnagotu, *barnago(tu)*, *barnagotzen*. *da/du ad. g.er.*

barnatasun iz. *Ipar.* 'sakontasuna'.

barnatu, *barna(tu)*, *barnatzen*. *da/du ad.* 'sakondu, barrendu'.

barnatze

barne l iz. 'barrena, barrua': *barne medikuntza*. 2 *Ipar.* iz. 'gela'. 3 *adlag.*: *salneurria, 5000 pezeta, zer-gak barne; ekainaren zortzitik hamabira, egun biok barne; *-en barne egon e. -en barnean egon*.

barnean

barne izan: *hiru liburu lodi, tesia barne dela; Eskualtzale batzarrean barne direnak*.

barneko izlag.

barne-luzegoa e. habearte*.

barnera

barneraino

barnetik

barneti(ka)ko

barnez

barnez barne

barnealde

barneko iz. *Ipar.* (jantzi mota).

barnekoi izond. 'barrukoa, sakona'.

barnekotasun iz. 1 'barnekoa denaren nolakotasuna'. 2 *Log.* 'multzo bateko elementu izatearen ezaugarria'.

barnera e. bolumen*.

barnerakoi

barnerat e. barnera*.

barneratu, *barnera(tu)*, *barneratzen*. *da/du ad.*

barneratze

barnetasun e. barnatasun*.

barnetegi

baroi

barometro

barra iz. 1 'palanka'. 2: *bokaleko, ibai ahoko barra*. 3 'zerrenda'.

barraiban izond. *Bizk.* 'barrabasa'.

barra-barra

barrabas izond.

barrabas(-)belar *Oxalis latifolia*.

barrabaskeria**barrabil**barraiatu* e. **barreiatu**.**barrandan** adlag. 'zelatan'.**barrandari****barrandatu**, barranda, barrandatzen. *du* ad.**barrandatzaille** iz. 'barrandaria'.**barrandegi** iz. 'zelata-tokia'.barranku* e. **amildegi**, **troka**, etab.**barraskilo** iz. *Helix*.barrastan* e. **parrastan**.**barre****barre(-)algara****barre(-)algaraka****barreari eman****barre egin**barre eginarazi* e. **barre eragin**.**barre eragin****barre-irri** iz. 'irribarrea'.**barre(-)karkara****barre-murriz** iz. *Batez ere Naf.* 'irribarrea'.**barrez****barre(-)zantzo****barre(-)zantzoka****barrealdi****barregai** iz. *g.er.*: *Jainkoak ez du pobrea egin inoren barregai*.**barregale** iz. *g.er.* 'barregura'.**barregarri****barregarritzko** izlag.**barregarrikeria****barregarriro** adlag.**barregile** izond. *g.er.***barregura****barreiadura** iz. 'adia galtzea'.**barreiaketa****barreiamendu****barreiarazi**, barreiaraz, barreiarazten. *du* ad.**barreiarri** izond. *Goi.* 'barreiatzailea'.**barreiatu**, barreia, barreiatzen. *da/du* ad.**barreiatzaile****barreiatze****barreiu** adlag. *Zah. g.er.***barreka****barren** 1 'barnea, barrua'. 2 'beheko partea': *gona-barrena; soinekoari barrena hartu; soro-barrena*.**barrendik****barrean****barreneko****barrenez****barrenez barren****barrengo****barrena** 1 adlag.**-an barrena** postpos. '-an barna, -an zehar': *mendian barrena joan da*.**barrena** 2 iz. *Heg.* (tresna).**barrenalde**barrendatu* e. **barrandatu**.**barrendegi**barrendero* e. **kale-garbitzaile**.

barrendu, barren(du), barrentzen. *da/du* ad.
 barrenen* e. **barreanean**.
barrengorri iz. *Psalliota bispora*.
barrenkoi
barrenkoitasun iz. *g.er.*
barrenkor izond. *g.er.* 'sarkorra'.
barrentasun iz. 'sakontasuna'.
barrera iz. *Sin.* **hesi, langa**.
barrerazain
barretsu izond.: *aurpegi alai eta barretsua*.
barretxo
barrezka adlag. *Batez ere Bizk.* 'barrez'.
 barri* e. **berri**.
barride iz. *Naf.* 'auzoa'.
barrika
barrikada
barrikote
barroko
barru 1 iz.: *barruak ez dit agintzen*. 2 postpos.: *bi urte barru bukatuko da lana*.
 barruan
 barru-bete izond. edo **barrubete**.
 barruko
 barrura
 barrurako
 barrutik
 barrutiko
 barruz
barrualde
barrubete izond. (edo **barru-bete**) eta iz.
barruki 1 iz. *Ipar.* 'ukuilua'.
barruki 2 iz. *pl.* 'animaliaren erraiak, jateko direnak'.
barrukotasun
barrunbe
barrunda izan du ad. *Gip.* 'barrundatu'.
barrundatu, barrunda, barrundatzen. *du* ad. 'susmatu, hauteman'.
barruratu, barrura(tu), barruratzen. *da/du* ad.
barruti
bart adlag.: *bart arratsean; bart gaueko; bartko loa*.
bartan iz. *g.er.* 'azpantarra'.
bartatsu izond. *Ipar. g.er.* 'lohitsua'.
bartz
 bartzun* e. **bertzun**.
barur iz. *Ipar. h.* **barau**.
basa 1 izond. *Ipar.* eta *Naf.* 'basatia': *gizon basa bat*.
basa 2 iz. 'lohia, lokatza'.
basabaratzuri iz. *Allium sativum*.
basabazter
basabehi iz. 'betizua'.
basabere
basabide
basaerramu iz. *Euonymus europaeus*.
basaezti
basagerezi iz. *Prunus avium*.
basagizon
basagudari iz. *g.er.*
basahate iz. *Anas platyrhynchos*.
basahuntz

basahunzkume iz. *g.er.*
basajainko iz. *g.er.* 'sasiainkoa'.
basajaun
basajende
basaka izond. *g.er.* '(zuhaitz) txertatu gabea'.
 basakan* e. **basaran**.
 basakaran* e. **basaran**.
basakatu
basaker
basakeria
basaki
basakristau iz. 'gizalegerik gabeko pertsona'.
basalandare
basalapur
 basalde* e. **basoalde**.
basalore
basalto
basamahats iz. *Vitis labrusca*.
basamahatsondo
basamortu
basandere
basanimalia iz. *Ipar. g.er.* 'basapiztia'.
basantzara iz. *Anser fabalis*.
basaperrexil iz. 'astaperrexila'.
basapiku iz. *Ficus sycomorus*.
basapiztia
basaporru
basaran
basarazi, basaraz, basarazten. *du ad. Ipar. g.er.*
basarte
basarto iz. *Sorghum bicolor*.
basasagu iz. *Apodemus sylvaticus*.
basasto 1 iz. 'asto basatia'.
basasto 2 iz. 'larruazaleko zanbro pikortsua'.
basatasun
basate iz. 'txertatzen den basalandarea'.
basati
 basatikeria* e. **basakeria**.
basatu, basa(tu), basatzen. *da ad. Batez ere Ipar.* 'errebelatu, galdu'.
 basatxauno* e. **baseliza**, **ermita**.
basatza iz. *Bizk.* 'basaz, lohiz betetako tokia'.
basauso iz. *g.er.* 'pagausoa'.
 basazain* e. **basozain**.
basazaldi iz. *g.er.*
base iz. *Kim., Informat.*
 base-ball* e. **beisbol**.
baselina
baseliza
baserri
 baserri(-)etxe
baserritar
baserritarkeria iz. *g.er.*
baserritartasun iz. *g.er.*
baserritartu, baserritar(tu), baserritartzen. *da/du ad.*
basetxe
 basetxetar* e. **baserritar**.
basi 1 iz. 1 'saltsa'. 2 'bainua'.

- basi 2** izond. *Naf.* 'lasaia, sarea'. *Anton.* **tapitu, sarri.**
- basidio** iz. *Mikol.*
- basiko** izond. *Kim.*
- basikotasun** iz. *Kim.*
- basilika**
- basiliko** iz. *Ipar.* 'albaka'.
- basilisko** iz. (elezaharretako aberea).
- basitu**, basi(tu), basitzen. *da/du* ad. 'blai-blai egin, busti'.
- baskula**
- baskular** izond. *Biol.* eta *Med.*
- baso 1** iz. 'oihana'.
- baso-soiltze**
- baso 2** iz. 'edontzia'.
- basodilatazio**
- basogintza**
- basoilar** iz. *Tetrao urogallus.*
- basoilo** iz. *Otis sp.*
- baso izan* e. **gauza izan, duin izan.**
- basokada**
- basokonstriktzio**
- basolan**
- basolibondo**
- basolo** iz. *Bromus sp. Sin. larre(-)olo.*
- basomutil**
- basoratu**, basora(tu), basoratzen. *da/du* ad. *g.er.*
- basotu**, baso(tu), basotzen. *da/du* ad. 'oihandu'.
- basozain**
- basozaintza**
- basseferretar** (herritarra).
- basta** iz. (zamarien tresna).
- bastagile** iz. *g.er.*
- bastagintza** iz. *g.er.*
- bastanga** iz. *Dasyatis pastinaca.*
- bastart** izond. *Ipar.*
- bastatu**, basta(tu), bastatzen. *du* ad. 1 'basta ezarri'. 2 *Ipar.* 'albaindu'.
- bastidore** iz. *Heg.* 'euskarria', etab.
- bastiza** iz. *Ipar. g.er.* 'eraikina'.
- basto** izond. *Heg. Beh.* 'arrunta, zakarra, fina ez dena'.
- bastoi** iz. (karta-jokoko saila).
- basur** iz. 1 *Gip.* 'ihintza'. 2 *Ipar.* 'ur zikina'.
- basura* e. **zabor, zarama**, etab.
- basura-poltsa* e. **zabor(-)poltsa**, etab.
- basurde** iz. *Sus scrofa.*
- basurdeki** iz. 'basurdearen okela'.
- basurdekume**
- basurero* e. **zabortegi; zabor-biltzaile**, etab.
- bat**
- batak** 'batzuk' (testuinguruko *besteak*-i kontrajarria erabiltzen da; adib., *batak eta besteak hasi ziren edaten*).
- bat-banaka** adlag. 'banaka'.
- bat-banatu**, bat-banatu, bat-banatzen. *du* ad. *g.er.* 'zenbatu, banaka hartu'.
- bat-banazka* e. **bat-banaka.**
- bat-batean**
- bat-batera** adlag. 1 'bat-batean'. 2 'aldi berean'.
- bat-bateko**
- bat-batekotasun**
- bat-batez** adlag. *g.er.* 'bat-batean'.

- bat-bera** 1 (ezezko perpausetan) 'bat bakarra'. 2 'berbera'.
batean: *gurasoekin batean bizi da bere etxean; bata etortzearekin batean joan da bestea.*
bat edo bat
bat edo beste
bat egin
bat-egite
bat egon *Ipar.* 'bat etorri'.
bateko... besteko: *bateko lana, besteko eguraldia, beti aurkitu ohi du ez agertzeko aitzakia.*
batekoz beste 'oker; behar ez den bezala'.
baten bat
baten batzuk *g.er.* 'batzuen batzuk'.
batera: *guztiak batera oihu egin zuten; nirekin batera doa nire itzala; zu iristearrekin batera abiatuko naiz.*
batera etorri 'bat etorri; ados jarri'.
bateratsu
bat ere: *ez du bilera bat (bakarrik, bera) ere huts egin.*
bat etorri: *zurekin bat nator horretan.*
bat izan 1 'elkarturik egon, bat etorri': *horretan bat gaituk hirekin.* 2 'gauza bera izan': *gure hizkuntzaren egoera ez da bat Gipuzkoan eta Nafarroan.*
batez beste
batez besteko
batez ere
bataiarazi, bataiaraz, bataiarazten. *du ad.*
bataiarri
bataiatu, bataia, bataiatzen. *du ad.*
bataiatzaile
bataiatze
 bataiharri* e. **bataiarri.**
bataila iz. h. **gudu.**
 batailatu* e. **gudukatu.**
batailloi
bataio
batarazi, bataraz, batarazten. *du ad.*
batasun
batata iz. *Ipomoea batatas.*
batbedera izord. *Ipar.*
 bateiatu* e. **bataiatu.**
bateko iz.: *bateko urrea.*
batel
batelari
bateo adlag. *Naf.* 'batean, batera': *nirekin bateo.*
bateratu, batera, bateratzen. *da/du ad.*
bateratzaile
bateratze
batere adlag.: *ez zidan batere pozik eman; ez da batere egokia.*
bateria
 bateria-jotzaile
 baterian adlag.: *baterian aparkatu.*
 bateria-jole* e. **bateria-jotzaile.**
batetaratu, batetara(tu), batetarazten. *da/du ad. Ipar.* 'bateratu'.
batetaratze iz. *Ipar.*
batgarren ord.: *hogeita batgarren.*
bati iz. *Zub. Zah.*
 bati egin *Ipar. Zah.*
 batido* e. **irabiatu.**
 batidora* e. **irabiagailu.**
batik bat

batipat* e. **batik bat**.

batiskafo

batño

batrazio

bats* e. **pats**.

batto

batu 1 bat(u), batzen. *da/du* ad.

batu-banatu izan. *Bizk*.

batu 2 (herritarra).

batugai *Mat*.

batugailu iz. *Informat*.

batukari iz. *Mat*.

batuketa *Mat*.

batura *Mat*.

batxiler

batxilero* e. **batxilergo**.

batxilergo

batxo *Heg*.

batxo ere

batza

batzaile

batzaldi

batzar

batzar(-)etxe

batzar(-)gela

batzarburu

batzarkide

batzarleku

batzarre 1* e. **batzarri**.

batzarre 2* e. **batzar**.

batzarri iz. *Zub*. 'harrera, abegia'.

batzartar* e. **batzarkide**.

batzartoki

batzartu, batzar(tu), batzartzen. *da* ad.

batze

batzoki

batzorde

batzordeburu

batzordekide

batzu* e. **batzuk**.

batzuk

batzuen batzuk: *batzuen batzuk baino ezin izan ditut ipini*.

batzuetan: *gehienetan garaiz dabilen arren, batzuetan berandu iristen da*.

batzuren batzuk* e. **batzuen batzuk**.

bauxita iz.

baxa iz. 1 'itsasoan, sakontasun txikiko lekua'. 2 *Zub*. 'amildegia'.

baxatu, baxa(tu), baxatzen. *da/du* ad. *g.er*.

baxenabartar

baxenafarrera* e. **nafarrera** edo **behe(-)nafarrera**.

baxera

baxeragile

baxerategi

baxo* e. **baxu**.

baxoerdi

baxu

baxurako arrantza *Heg*.

baxutasun iz. 'apaltasuna'.

baza iz. *Heg. Zah.* 'jokaldia; gudu'.

bazar

bazi 1 izond. '(kolore) ahula'.

bazi 2* e. **basi 2**.

bazia* e. **pazia**.

bazilo

bazka

bazka-arbi

bazka-arto *Sin.* artaberde.

bazka(-)landare

bazkagai iz. *g.er.* 'bazka; elikagaia'.

bazkagia iz. *Zub.* 'bazkalekua, alhagia'.

bazkalaitzin iz. *Ipar.* 'bazkaurrea'.

bazkalarte iz. (leku-denborazko kasuetan erabiltzen da).

bazkaurre

bazkaldar iz. h. **bazkaltiar**.

bazkaldu, bazkal, bazkaltzen. *du (Heg.)* edo *da (Ipar.)* ad.

bazkaleku

bazkalgia iz. *g.er.* 'bazkaltokia'.

bazkalkide iz. *g.er.* h. **bazkaltiar**.

bazkalondo

bazkalordu

bazkaloste

bazkaltegi iz. *g.er.* 'bazkaltokia'.

bazkaltiar

bazkaltoki

bazkarazi, bazkaraz, bazkarazten. *du* ad.

bazkari

bazkari(-)lege

bazkaritan: *laurogei baino gehiago omen dira bazkaritan.*

bazkaritara: *joan ginen bazkaritara aldameneko jatetxe batera.*

bazkarite (leku-denborazko kasuetan erabiltzen da batez ere): *bazkaritean ikusi eta adituak; bazkariteko tenorean; bazkaritera eraman ninduen.*

bazkategi iz. *g.er.* 'bazkalekua'.

bazkatoki iz. *g.er.* 'bazkalekua'.

bazkatu, bazka(tu), bazkatzen. *da/du* ad.: *janari gozo honekin israeldarrak bazkatzen ziren; bazka itzazu nire axuriak.*

bazkatzaile

bazkide

bazkidetu, bazkide(tu), bazkidetzen. *da/du* ad.

bazkidetza

bazko* e. **pazko**.

bazkun

baztanga iz. 'nafarrerria': *baztanga-pikatua* ('baztangak jotako pertsona').

bazter 1 iz. 2 izond.: *Asiako bazterrik bazterrenean.*

bazter egon *Ipar.:* *beude bazter gure tristurak.*

bazter(-)herri

bazter(-)nahasle

bazterrean laga

bazterrean utzi

bazterrera eman

bazterrera utzi

bazterrik bazter

bazter utzi 'alde batera utzi'.

bazterbide iz. 'errepidearen saihetseko aldea'.

baztergabe izond.

baztergabeko izlag.

baztergabetasun iz. *g.er.*
baztergarri
bazterka adlag. *g.er.*
bazterkatu, bazterka(tu), bazterkatzen. *du ad. g.er.*
bazterketa iz. 'baztertzea'.
bazterki iz. 'ehunaren bazterreko zerrenda'.
bazterralde iz. *g.er.*
bazterrarazi, bazterraraz, bazterrarazten. *du ad.*
bazterreratu, bazterrera, bazterreratzen. *da/du ad.*
bazterretsi, bazterrets, bazterresten. *du ad.*
bazterretxe
bazterrezin izond. 'ezin baztertuzkoa'.
baztertu, bazter(tu), baztertzen. *da/du ad.: ezin baztertuzkoa.*
baztertzaile
baztertze
be 1 "b" letraren izena.
 be 2* e. **bee**.
 be 3* e. **bere, ere**.
beaba iz. *pl. g.er.* 'hasi-masiak'.
 beajon* e. **bejon-**.
beakurgarri izond. *g.er.*
beakurtu, beakur, beakurtzen. *du ad. g.er.* 'errespetatu; gurtu'.
beatifikazio
bebarru iz. 'ataria'.
bedaiio lok. *Gip. g.er.* 'bederen, behintzat'.
bedaka iz. *Zub.* 'belarka, belar-lana'.
 bedar* e. **belar; mehar**.
bedatse iz. *Batez ere Zub.*
 bedeikatu* e. **bedeinkatu**.
bedeinkagarri izond. *g.er.*
bedeinkapen
bedeinkarazi, bedeinkaraz, bedeinkarazten. *dio ad.*
 bedeinkata* e. **bedeinkatu**.
bedeinkatu, bedeinka, bedeinkatzen. *du ad.*
bedeinkatzaile
bedeinkatze
bedeinkazio
bedel iz. *Heg.* 'eskolazaina'.
bedera banatz. *Ipar.* 'bana'.
bederatzi
bederatziehun
bederatziehungarren
bederatzigarren
bederatziko iz.
bederatzina banatz.: *bederatzina mila*.
bederatzinaka adlag.
bederatziren iz.
bederatzirren
bederazka adlag. *Ipar.* 'banaka'.
bederazkatu, bederazka(tu), bederazkatzen. *da/du ad. Ipar.* 'banakatu'.
bederen
bederik lok. *Gip.* 'bederen'.
bedezi iz. *Zub.* 'sendagilea'.
bee 1 iz. 'ardiaren oihua'.
bee 2 *Ipar.* 'aida, behiari eragiteko dei-hitza'.
beeka adlag.
begawandar (herritarra).

begetal

begetarianismo

begetatibo izond. *Biol.*

begetazio 1 iz. *Med. eta Anat.* 2* e. **landare**di.

begi

begi-bakar (edo **begibakar**)

begi-betegarri

begi(-)bista: *begi-bistan dago.*

begi eman

begi-erre izond. *Sin. betterre.*

begi(-)ertz iz. *Sin. betertz.*

begi(-)keinu

begi(-)kolpe

begiko nini

begi-luze (edo **begiluze**)

begi(-)lauso

begi(-)nini

begi-okar izond. *Sin. betoker.*

begi(-)ondo iz. *Sin. betondo.*

begi(-)ondoko iz. *Sin. betondoko.*

begitan hartu 'gorrotatu'.

begi(-)ukaldi

begiz jo

begi(-)zulo *Sin. betzulo.*

begibakar izond. (edo **begi-bakar**).

begibarte* e. **begitarte**.

begiburu* e. **bepuru**.

begidun izond.: *salda begiduna* ('koipetsua'). Cf. *begitsu*.

begietako izond. *g.er. h. begiko*.

begietan hartu* e. **begitan hartu**.

begietaratu, **begietara**(tu), **begietaritzen**. *da/du ad.*

begietsi, **begiets**, **begiesten**. *du ad.*

begiezpal* e. **betezpal**.

begigorri izond.

begihandi iz. 'txipiroi mota handia'.

begikaldi iz. 'begi-ukaldia, begi-kolpea'.

begikera iz. *g.er.*

begiko izond.: *begiko dituzun usoa*; *erregeari begikoen zaion neska*.

begikotasun

begiluze izond. (edo **begi-luze**).

beginini* e. **begi(-)nini**.

begipean

begipeko

begira 1 1 -i begira ('beha, so; begiratzuz'). 2 -en begira ('zain').

begira-begira

begira 2 (inperatiboko *begirauk/n, begirot/n, begirauzu[e]*) formetan erabiltzen da, eta 'kontuz ibil, kontu eduki' adierakoa da).

begirada

begiragailu iz. *Ipar.* 'babesgarria'.

begiragarri izond.

begiraka adlag. 'begira, begiratzuz'.

begirakizun iz. *Zah.* 'begirunea'.

begirakune iz. *Bizk.* 'begirada'.

begiralari iz. *g.er.* 'begiraria, zaintzailea'.

begiralde* e. **orientazio**.

begiraldi

begirale

- begiralego** iz. *g.er.* 'zaintzailletza'.
begiramen
begirapen iz. 'begiramena'.
begirarazi, begiraraz, begirarazten. *dio* ad.
begirari iz. *Batez ere Zub.* 'begiralea'.
begiratoki
begiratu 1, begira, begiratzen. *dio* ad. 'behatu, so egin'. 2 *du* ad. 'zaindu, gorde': *begira gaitzazu gaitzetik.*
begiratu 2 izond: *gauza txikietan begiratu ez denak, geldika joko du behea.*
begiratu 3 iz.: *nahikoa da azkeneko mende hauei begiratu bat ematea.*
begiratuki
begiratzaile
begiratze
begirune
begitandu, begitandu, begitantzzen. *zaio* ad. *Batez ere Bizk.* 'iruditu': *zer begitantzzen zaizu?*
 begitanzino* e. **begitazio**.
 begitaratu* e. **begietaratu**.
begitarte iz.: *begitartez begitarte* (*g.er.* 'aurrez aurre').
begitarte egin
begitartetsu izond. *Ipar. Zah.* 'abegitsua'.
begitasun iz. *g.er.* 'irudipena'.
begitazio iz. 'irudipena'.
begite iz. 1 *g.er.* 'begizta'. 2 'botoi-zuloa'.
begitsu
begitxindor iz. *Sin.* **bekatxo**, **beltxor**.
begizko iz.
begizkoa egin
begizkodun iz. eta izond. 'begizkoaz joa'.
begizta
begiztaldi iz. *g.er.* 'begiraldia, begiratu'.
begizatatu, begizta(tu), begizatzen. *du* ad.
begonia iz. *Begonia sp.*
beha adlag. *Ipar.*
behagarri izond. 'beha daitekeena'.
behaka adlag. *Ipar.* 'beha'.
behaketa
behako iz.
behar 1 iz. 1 'premia'. 2 'lana, egitekoa'.
behar egin
behar eragin
behar(-)ordu
behar(-)sari
behar 2 izond. 1 'beharrezkoa'. 2 'pobrea, behartsua'.
beharazi, beharaz, beharazten. *dio* ad.
beharbada
behardun iz. eta izond. *Ipar.* 'behartsua'.
behargabe 1 izond. *Ipar. g.er.* 'behargabekoa'. 2 iz. *Ipar. g.er.* 'ezbeharra'.
behargabekeria iz. 'egite desegokia'.
behargabeko izlag. 'alferrikakoa'.
behargai iz. *g.er.* 'buruhaustea, beharlekua'.
behargile iz. *Zah.* 'behargina'.
behargin iz. *Bizk.*
behargintza
behari iz. *Ipar.* 'behatzailea'.
behar izan, behar izaten, beharko.
beharki iz. 1 *Ipar. Zah.* 'egitekoa, zeregina'. 2 *Heg. g.er.* 'beharra'.
beharkizun iz. 1 'beharra, premia'. 2 'betebeharra'.
beharleku iz. 1 'lantokia'. 2 'buruhaustea, nekea': *hau da beharlekua!*

beharraidi**beharrean** 1 'premia'. 2 (aditzaren era burutuaren ondotik) 'ordez'.**beharreko** izlag.**beharrenean** adlag. *g.er.***beharreneko** izond.: *ikaslearen libururik beharrenekoa.***beharrez** 1: *erorikoa bigundu beharrez.* 2: *labur beharrez; hobe beharrez.***beharrezko****behar-beharrezko****beharrezkotasun****beharri** iz. *Ipar.* h. **belarri.****beharrik** adlag. *Batez ere Ipar.* 'zorionez': *beharrik han bainuen ama; andoaindarraren eragina ez zen gainera, eta beharrik, Konpainian gelditu.***beharrian** iz. *Batez ere Bizk.* 'beharra, premia'.beharordu* e. **behar(-)ordu.****beharrune** iz. *Zub.***behartasun** iz. 'pobrezia, gabezia'.**beharti** iz. eta izond. *g.er.* 'behartsua'.**behartsu****behartu**, behar(tu), behartzen. *da/du* ad.**behatoki****behatu**, beha, behatzen. 1 *zaio* ad. *Ipar.* 'adi egon, entzun': *hau da ene Seme maitea, honi beha zakizkio-te.* 2 *dio* ad. *Ipar.* 'begiratu': *behatu zion lagunari.***behatz** iz. 1 'beheko hatza'. 2 *Gip.* eta *Naf.* 'hatza'. 3 *Lap.* 'azazkala'.**behatzaile****behatze****behaviorismo** iz. *Hizkl., Psikol.***behaviorista** iz. eta izond. *Hizkl., Psikol.***beहतopa****beहतopa egin** *Jas.* 'oztopo egin'.**beहतopa eragin** *Jas.***beहतopa(-)harri****beहतopabide** iz. *Jas.***beहतopagarri** iz. *Jas.* 'oztopoa'.**beहतoparazi**, beहतoparaz, beहतoparazten. *du* ad.**beहतopatatu**, beहतopatu(tu), beहतopatzen. *da* ad.**beहतopatze** iz. *Jas.***beहतazun** iz. 1 'gibelari darion isurkaria'. 2 'isurkari hori metatzen duen zakua'.**beहतazuntsu** izond. *g.er.***behe****behea jo****behe(-)laino****behe(-)maila****behe(-)nafarrera****behetik gora****behealde****beheit** adlag. *Ipar.* eta *Naf.***beheitiko** iz. *Ipar.* 'beherakoa'.**beheititu**, beheitit(u), beheititzen. *da/du* ad. *Ipar.* eta *Naf.***beheititze****behera****beheragarri** izond. *Zah.***beheraka****beherakada****beherako** iz.**beherakor** izond. *Mat.* 'gutxituz, urrituz doana'.**beheraldi****beheramendu** iz. *Zah.*

beherapen**beherarazi**, beheraraz, beherarazten. *du ad.***beheraspen** iz. *Zah. g.er.* 'hasperena'.**beheratasun****beheratu**, behera(tu), beheratzen. *da/du ad.***beheratzaile****beheratzapen** iz. *Ipar. Zah. g.er.* 'hondamendia, gainbehera': *inperioaren beheratzapena.***beheratze****behere** 1 iz. 2 izond.: *Nafarroa Beherea.***behetar****behi** iz.: *behi beltz; behi-esne; behi gorri; behi-hazkuntza.***behi(-)azienda****behiala** adlag. *Sin. behinola.***behialako****behiki** iz. 'behiaren okela'.**behikunde** iz. *Ipar. g.er.* 'behi-azienda'.**behin** adlag.**behin banan** *Bizk. g.g.er.* 'banan-banan'.**behin batean****behin bateko****behin batez** *g.er.* 'behin batean'.**behin-behineko****behin-behinekotasun****behin-behinekoz**behin-behingo* e. **behin-behineko.**behin berriro* e. **behin eta berriro, behin eta berriz.****behin betiko****behin edo behin****behin edo berriz** *g.er.* 'inoiz edo behin'.**behin edo beste** 'inoiz edo behin'.**behin ere****behin eta behin** *Ipar.* 'behin eta berriz'.**behin eta berriro****behin eta berriz****behin eta betiko** *Heg. h.* **behin betiko.****behin... -(e)z gero:** *behin aitortzen hasiz gero, guzti-guztia esan nahi dizut.***behinik behin****behinen** izond.**behingo** 1 izond. 2 adlag.**behin-behingoan****behingoan:** *eztabaida guztiak behingoan bukatzeko.***behingoaz** 'batean, batera'.**behingo batean****behingo batez** *g.er.* 'behin batean'.**behingotik behingora** *g.er.* 'noizean behin'.**behingotz** *Ipar.* 1 'behingoz'. 2 'betiko': *noizbait bada noizbait, zerbait zoragarri behingotz agertuko zaigulako esperantza.***behingoz:** *lasai geldi gintezkeen behingoz behintzat.*behinik* e. **bederenik, behinik behin.****behinola** adlag. *Sin. behiala.***behinolako** izlag.**behintxo** adlag. (ezezko perpausetan erabili izan da, eta batez ere *behintxo ere* [ez] esapidean): *ez joan halako dantza nahastuetara behintxo ere; ardorik astean behintxo baizik edan ez.***behintzat****behitalde****behitegi** izond.**behizain**

behoka iz.

behor

behor-txori 'arabazozoa'.

behorkume

behortegi

beijindar (herritarra).

beila

beilari

beilatu, beila(tu), beilatzen. *du* ad.

beilatze

beilegi izond. *Bizk.*

beilegitasun iz. *Bizk.*

beilegitu, beilegi(tu), beilegitzen. *da/du* ad. *Bizk.*

beira

beira(-)belar *Salicornia fruticosa*.

beiragile

beirakara izond.

beiraki

beiraki-belar 'beira-belarra'.

beirategi

beirateria

beirazko izlag.

beiraztatu, beirazta(tu), beiraztutzen. *du* ad.

beirinalari* e. **berinalari**.

beirutar (herritarra).

beisbol

beita

beitatu, beita(tu), beitatzen. *du* ad.

bejon- *Heg.*

bejondeiala

bejondeiela

bejondeinala

bejondeiola

bejondeizuela

bejondeizula

beka iz. *Heg.*

bekadun izond. eta iz. *Heg.*

bekain

bekaineko iz. 'bekainetan eman edo hartutako kolpea'.

bekaitz

bekaitzez

bekaitz izan *da* ad.: *demonioak haren bekaitz baitziren*.

bekaitzarazi, bekaitzaraz, bekaitzarazten. *du* ad.

bekaizgo iz. *Lap.* eta *BNaf.*

bekaizkeria iz. *Heg.* eta *Zub.*

bekaizkor izond. *Ipar.* 'bekaiztia'.

bekaiztasun iz. *g.er.* 'bekaizkeria'.

bekaizteria* e. **bekaizkeria**.

bekaizti

bekaiztu, bekaitz/bekaiztu, bekaizten. 1 *zaio* ad.: *Rakel bekaiztu zitzaion bere ahizpari*. 2 *da* ad.: *beste hamarrek hori aditu zutenean bekaiztu ziren bi anaien kontra*.

bekan* e. **bakan**.

bekandu* e. **bakandu**.

bekar iz. 'makarra'.

bekatari

bekatore iz. eta izond. *Ipar. Zah. h.* **bekatari**.

bekatoros iz. eta izond. *Ipar. h.* **bekatari**.

bekatu

bekatuan (*erori, jausi* eta beste aditzekin erabilia).

bekatuan egon

bekatu arin

bekatu astun

bekatu(-)bide

bekatu egin

bekatu eragin

bekatu haragizko

bekatu jatorrizko (hau baino erabiliagoa da *jatorrizko bekatu* segidakoa).

bekatu kapital

bekatu-lagun

bekatu larri

bekatu mortal

bekatu original *Zah.* 'jatorrizko bekatua'.

bekatuzko

jatorrizko bekatu

bekaturatu, bekatura(tu), bekaturatzen. *da/du* ad.

bekatxo iz. *Sin.* **begitxindor**, **beltxor**.

beko (batez ere *bekoz beko* esapidean erabiltzen da).

bekoz beko

bekoki

bekozko iz.

bekozkodun

bektore

bektorial

bektorialki

bekunde iz. *Lap.* 'begitartea'.

bela iz. *Sin.* **haize(-)oihal**.

belabeltz iz. *Corvus corone corone*.

belagai* e. **belai**.

belagile iz. *Batez ere Zub.* 'sorgina'.

belai

belaiki 1 iz. (pala-mota).

belaiki 2 iz. *Atropa bella-donna*.

belaki iz. *Fil.* *Porifera*.

belakume

belamika iz. 'belabeltza'.

belaintzi

belar 1 iz. (landarea).

belar(-)denda

belar gaizto

belar idor 'belar ondua'.

belar(-)jizpi 'belar-zatia'.

belar(-)meta

belar on 'usain oneko belarra'.

belar(-)ondo 'belar-landarea'.

belar ondu

belarretan adlag. 'belar-lanean'.

belar(-)soro *g.er.* 'belardia'.

belar txar

belar-xut iz. *Ipar.* 'izpilikua'.

belar 2 iz. *Zah.* 'bekokia, kopeta'.

belar 3 izond. *Hizkl.* *kontsonante belarrak*.

belarbeltz iz. *Scrophularia sp.*

belardenda* e. **belar(-)denda**.

belardi

belare* e. **belar 3.**

belarjale

belarka iz. 'belar-lana'.

belarkara izond.

belarki iz.

belarmin iz. *Centaureum erythraea subsp. erythraea*.

belarraldeko iz. *Zub.* 'belarrondokoa'.

belarrerria iz. *Ipar.* 'belar-multzoa'.

belarri

belarriak berotu

belarri(-)belar iz. *Sedum sp.*

belarri(-)gingil

belarri-luze edo **belarriluze** 1 izond. 'belarriak luzeak dituen; zelataria'. 2 iz. *Ipar.* 'astoa'.

belarri(-)mami

belarrira esan

belarri(-)zulo

belarrietaratu, belarrietara(tu), belarrietaritzen. *da/du* ad.

belarriko* e. **belarritako.**

belarriluze edo **belarri-luze**

belarrimotz

belarriratu, belarrira(tu), belarrirutzen. *da/du* ad.

belarritako iz.

belarritzar

belarrondo iz. 'aurpegian, belarri inguruko aldea'.

belarrondoko iz.

belarrondokoka adlag.

belartegi

belartsu izond.: *landa belartsu eta emankorak.*

belartxo

belartza iz. 1 'belardia'. 2 'belar-mordoa'.

belar-urdin* e. **anil.**

belaska* e. **belaxka.**

belatxarre iz. *Corvus corone cornix.*

belatxau iz. 'belatxikia'.

belatxet iz. 'izpilikua'.

belatxiki iz. *Corvus monedula.*

belatxinga iz. *Pyrhocorax sp.*

belatz 1 iz. *Falco sp.*

belatz 2 izond. 'xaloa'.

belatzar

belatzinga* e. **belatxinga.**

belau iz. 1 'hankako giltzadura': *belaunpeko bigunaren gainean belaunikatua.* 2 'belaunaldia'.

belaunez belaun

belaunik belaun

belaun(-)katilu 'belaunezurra'.

belaunaldi

belaunburu iz. 1 'belauna'. 2 'belaunezurra'.

belauneko iz. 'ondorengoa'.

belaunezur iz. 'belaunaren aurrealdeko hezur lau eta mugikorra'.

belaungozo iz. 'belaunen zalutasuna'.

belaunika* e. **belauniko.**

belaunikarazi, belaunikaraz, belaunikarazten. *du* ad.

belaunikatu, belaunika, belaunikatzen. *da* ad.

belaunikatze

belauniko

belaunikoka adlag.

belaunkada iz.

belaunketa iz. *Bot.*

belaupe iz. 'belaunaren atzeko alde'.

belaxaga iz. *Corvus frugilegus*.

belaxka

belaxkakeria

belaxkatu, belaxka(tu), belaxkatzen. *da/du* ad.

belaze iz. *Gip.*

belazki adlag. 'alaiki'.

beldar

beldu* e. **apostolu**.

beldur iz.: *beldurraren beldurrez*.

beldur(-)damu *Sin. atrizio*.

beldur eman

beldur-ikara

beldur izan: *ez ziren heriotzaren beldur; beldur izateko(a) da*.

beldurrak (*egon* batez ere).

beldurrak airean

beldurrak akabatzen *Heg.*

beldurrarren adlag. *Bizk.* 'beldurrez'.

beldurrean adlag. 'beldurrez'.

beldurretan adlag. 'beldurrez'.

beldurrez adlag.

beldurrezko izlag.

beldurbera izond. *g.er.* 'beldurtia'.

beldurgabe izond.

beldurgabekeria

beldurgabetasun

beldurgarri

beldurgarriro adlag. *g.er.*

beldurgarrizko izlag.

beldurkunde iz. *Ipar.* 'beldurra'.

beldurrarazi, beldurraraz, beldurrarazten. *du* ad.

beldurtasun iz. *Zah.*

beldurti

beldurtu, beldur(tu), beldurtzen. *da/du* ad.

beldurtzeko: *beldurtzeko gaitza*.

bele iz. *Corvus sp.*

bele erroi 'erroia'.

belekume* e. **belakume**.

beleratz izond. *Zub.* 'sendoa'.

beletxiki* e. **belatxiki**.

belgiar* e. **belgikar**.

belgikar (herritarra).

belgradar (herritarra).

belgundari* e. **misiolari**.

belizetar (herritarra).

belladona* e. **belaiki**.

belo izond. *Batez ere Zub.* 'bero-ren txikigarria'.

belmopandar (herritarra).

belodromo

belomotor* e. **motor-bizikleta**.

belozipedo iz.

belozitate* e. **abiadura**, **lastertasun**.

beltx izond. *Adkor.*

beltxanburu iz. *Agrostemma githago*.

beltxarga iz. *Cygnus sp.*

beltxor iz. *Sin.* **bekatxo**, **begitxindor**.

beltz**beltzaile****beltzaran****beltzarandu**, beltzaran(du), beltzarantzen. *da/du* ad.**beltzarazi**, beltzaraz, beltzarazten. *du* ad.**beltzaxka**beltzezka* e. **beltzaxka**.**beltzune****beltzuntza** iz. 'ezpara'.beltzura* e. **beltzura**.**beltzurda** iz. 'belabeltza'.**beltzurdin** izond. *g.er.***beltzuri****beltzuri egin****beltzurika****beltzuritu**, beltzuri(tu), beltzuritzen. *da* ad. *g.er.***belu** adlag. *Bizk.* 'berandu'.**beluri** izond. *g.er.* 'zurbila'.**beluritasun** iz. *g.er.* 'zurbiltasuna'.**beluritu**, beluri(tu), beluritzen. *da/du* ad. *g.er.* 'zurbildu'.**belus****belusatu** izond.**belutu**, belu(tu), belutzen. *da* ad. *Bizk.***belutxo** adlag. *Bizk.* 'berandutxo'.**belxko****belzgarri** izond. *g.er.* 'belzten, iraintzen duena'.**belzkara****belzkeria****belztasun****belztu**, beltz/belztu, belzten. *da/du* ad.: *oraindik areago beltz daiteke zerua*.**belztura****bemol** iz. *Mus.***ben** izond. *Heg.:* *mutil bena, zintzoa eta langilea*.benatsu* e. **ben**.**benaz****benazko****benazki** adlag. *g.er.* 'benaz'.**benda** iz. *Heg.* h. **lotura**.bendizio* e. **bedeinkazio**.benedikarazi* e. **bedeinkarazi**.**benedikatu**, benedika, benedikatzen. *du* ad. *Ipar.* h. **bedeinkatu**.**beneditano** iz. eta izond. *Ipar.* 'beneditarra'.**beneditar****benedizione** iz. *Ipar.* 'bedeinkazioa, bedeinkapena'.**benefiziadu** iz.benefiziatu* e. **benefiziadu**.**beneno** iz. h. **pozo**i, **eden**.**beneragarri****beneratu**, benera, beneratzen. *du* ad. *g.g.er.***benerazio** iz. *g.g.er.***benetako****benetakotasun****benetan****bene-benetan****benetasun** iz. 'benetakotasuna'.**bengai** iz. *Bizk. Beh.* 'mendekua'.**bengaizo** iz. *Heg. Beh.* 'mendekua'.

bengala**bengalera** (hizkuntza).**bengantza** iz. h. **mendeku**.**bengantza hartu** h. **mendeku hartu**.bengatu* e. **mendekatu**.bengatzaile* e. **mendekatzaile**.**benial** izond. h. **arin**. (*bekatu benial* lexian erabiltzen da).**benindar** (herritarra).**benta****bentaja** iz. *Heg.* h. **abantaila**, **alde**.bentanila* e. **leihatila**.**bentari****bentazain**bentero* e. **bentari**, **bentazain**.bentiladore* e. **haizagailu**.**bentoniko** izond. *Biol.***bentosa****bentrikulu**bentura* e. **mentura**.benturatu* e. **menturatu**.benturaz* e. **menturaz**.**bentzeno****bentzina****bentzutu**, bentzu, bentzutzen. *du* ad. 'garaitu'.**bepazter** iz. *g.er.* 'begi-bazterra'.**bepuru** iz. 'bekaina'.**ber 1** junt. *Ipar.* 1 'baldin ba-': *euskaraz mintza gaitetzen, euskaldunekin garen ber. 2* '-en unetik': *etorri den ber, hasi da berriketan*.**ber 2** *Ipar.* 'bera': *orok ber gauza erranen didate*.**bera 1** mug.: *gizon bera/gizona bera; etxe beretik atera ziren*.**bera 2** izond. 'biguna'. Ik. **beratz**.beraganatu* e. **bereganatu**.**beragarri****berain** lok. *Zub.* 'hala ere'.**berainez** adlag. *Batez ere Zub.* 'berez'.**beraizik** adlag. 'berariaz'.**berakatz** iz. *Bizk.* 'baratxuria'.**berala** lok. *Zah.* 'era berean'.berala(n)* e. **berehala**.berandatu* e. **berandutu**.**berandu 1** 1 adlag. 2 izond.: *gau beranduan*.**beranduan** adlag. 'berandu'.**berandutik berandura****berandu 2**, berant, berantzen. *du* ad. *Batez ere Ipar:* 'berandutu'.**beranduko** izlag.berandutar* e. **berantiar**.**berandutu**, berandu(tu), berandutzen. *du* eta *zaio* ad.**berandutxo****berandutze****beranduxko**berankarri* e. **berantgarri**.**berankor****berankortasun** iz. *g.er.*beransko* e. **beranxko**.**berant** izond. *Ipar.* eta *Naf.:* *aza berantak landatu ditugu*.**berantarazi**, berantaraz, berantarazten. *du* ad. *Ipar.***berantarbi**

- berantardi** iz. 'ardi beranta'.
berantaxuri iz. 'axuri beranta'.
berantetsarazi, berantetsaraz, berantetsarazten. *du* ad.
berantetsi, berantets, berantesten. *du* ad.: *banoa, etxeok ez nazaten berantets*.
berantgarri izond. *Zah*.
berantiar
 berantkor* e. **berankor**.
berantordu
berantxe adlag. *Ipar*. 'beranduxko'.
berantzagi iz. *g.er*. 'legamia, altxagarria'.
berantze iz. 'atzerapena'.
beranxko adlag. 'beranduxko'.
berarazi, beraraz, berarazten. *du* ad.
berariaz
 berariazko
beraska iz. h. **abaraska**.
beratasun
berati izond. *Ipar*. *g.er*. 'bihozbera'.
beratu, bera(tu), beratzen. *da/du* ad.
 beraturi* e. **daratulu**.
beratz izond. *Lap*. eta *Naf*. 'bera, biguna'.
beraz
berzatasun
berba
 berba egin
 berba eman
 berba(-)joko *Bizk*.
 berbako izlag.: *gizon berbakoa*.
 berbarako adlag. 'adibidez'.
 berbaz adlag. *Bizk*. (batez ere *berbaz egon* esapidean erabili ohi da).
berbabide iz. *Bizk*. 'hizpidea'.
berbadun izond. *Bizk*. 1 'hiztuna'. 2 'hitzekoa, berbakoa'.
berbaera iz. *Bizk*.
berbakizun iz. *Bizk*.: *berbakizun handiak eman zituen trabes hark*.
berbakuntza iz. *Bizk*. *Zah*. 'hizkuntza'.
berbalari iz. *Bizk*. *g.er*.
berbaldi iz. *Bizk*.
berbaldun izond. *Bizk*. 'berritsua'.
berbaro
berbatsu izond. *Bizk*. 'berritsua, asko hitz egiten duena'.
berbatu, berba(tu), berbatzen. *da/du* ad. *Bizk*.: *Josetxo ez zegoen inorekin ezkontzeko berbatua*.
berbatxo
berbazko izlag. *Bizk*.
berbena iz. *Verbena officinalis*.
 berbena(-)belar 'berbena'.
berbera
berbertan adlag. *Heg*. 'han (hemen, hor) bertan'.
berbertatik adlag. *Heg*. 'bertatik; berehala'.
berbeta iz. *Bizk*.
 berbetan
 berbikin* e. **hirabarki**.
 berbikunde* e. **pizkunde**.
 berbo* e. **hitz**; **aditz**.
berbots
berdagailu iz. *Ipar*.: *lurra berdagailuz berda bedi*.
berdail izond. 'berdexka'.
berdalatz iz. *Opoponax chironium*.

berdantza 1 iz. *Emberiza sp.*

gari-berdantza *Emberiza calandra*.

berdantza 2 adlag. 'joan den gauaz aurreko gauean'.

berdate iz. 'eurite luzea'.

berdats izond. *Ipar*.

berdatu, berda, berdatzen. *da/du* ad.

berdaxka* e. **berdexka**.

berde

berdegune

berdekeria iz. 'gordinkeria, lizunkeria'.

berdel iz. *Scomber scombrus*.

berdetasun

berdetsu izond.: *larrean zebiltzan, toki berdetsuetan*.

berdexka

berdin izond.: *Jainkoak egin du gizona kasik aingeruen berdin; ahurraren berdineko harria*.

berdin izan *da/zait/zaito* ad.; *du/dit/dio* ad.

berdinarazi, berdinaraz, berdinarazten. *du* ad.

berdinu, berdin(du), berdintzen. 1 *da/du* ad. 'berdin bihurtu': *hemen berdintzen dira aberats-pobreak*.

2 *da/du* ad. 'lautu': *mendia berdinu*. 3 *da/du* ad. 'ase': *gosea berdinu*.

berdinez 1 iz. h. **desberdintasun, ezberdintasun**. 2 izond. h. **desberdin, ezberdin**.

berdineztasun iz. h. **desberdintasun, ezberdintasun**.

berdingabe izond.

berdingabeko izlag.

berdingabetasun iz. h. **desberdintasun, ezberdintasun**.

berdingaitz izond. *g.er.* 'ezin berdinduzkoa'.

berdingarri izond. *g.er.*

berdingo izond. *Bizk.* 'bitartekoa, artekoa'.

berdinkatu, berdinka, berdinkatzen. *du* ad. *g.er.* 'erkatu, alderatu, konparatu'.

berdinketa

berdinki adlag. *Ipar. g.g.er.*

berdinkuntza iz. *g.er.* 'erkaketa'.

berdintasun

berdintsu

berdintsu izan *zait/da* ad.

berdintza iz. 1 'konparazioa, erkatzea'. 2 *Mat.* 'bi kopuru berdinen arteko erlazioa'.

berdintzaile izond. eta iz.: *gorputzak baditu bere beroaren berdintzaileak*.

berdintze

berdotz

berdoztu, berdotz/berdoztu, berdozten. *da/du* ad.

berdura

berduratu, berdura, berduratzen. *da/du* ad. *Lap.* eta *BNaf.* 'barreiatu'.

bere 1 *Bizk.* h. **ere**.

bere 2

bere egin

bere gisako 'hala moduzkoa'.

bere hartan: *bere hartan utzi zituzten kontuak*.

bere horretan (*bere hartan* erabiliagoa da).

bere kasa

berekiko

bere kontu

berealdiko

berebat lok. *Heg.* 'orobat, halaber'.

bereber 1 adlag. *Zub.* 'bakarrik': *bereber bizi da*. 2 izond. *Zub.* 'berezia, beregaina': *hiru pertsona bereber*.

bereberki adlag. *Zub.*

berebil* e. **beribil**.

berebiziko izlag. *Heg.*

beredin* e. **berain**.

beregain izond.

beregaineko izlag. 'gorena, hautuena'.

beregainki adlag. 'bereziki'.

beregaintasun

bereganatu, beregana(tu), bereganatzen. *da/du* ad.

berehala

bere-berehala

berahalakoan (batez ere ezezko perpausetan): *ez zion berehalakoan antz eman*.

berahalako batean 'laster, bat-batean'.

berahalako hartan

berahalako izlag.

berahalako auzi *Zuz.*

berahalakotasun

berahalaxe

berain *Batez ere Bizk.* 'asko, anitz'.

berreiz adlag.

berreizarazi, berreizaraz, berreizarazten. *du* ad.

berizezin

berreizgaitz

berreizgarri 1 iz.: *euskal literaturaren berreizgarri orokorrak*. 2 izond.

berreizgarritasun

berreizgo iz.: *ez dago berreizgorik: denak berdinak*.

berreizi, berreiz, berreizten. *da/du* ad.

berreizkeria

berreizketa

berreizkuntza

berreizle

berreizmen iz. *Teknol.* 'berreizteko ahala'.

berreizpen iz. *g.er.* 'berreizkuntza'.

berreiztasun* e. **berreiztasun**.

berreizte

berreiztu* e. **berreizi**.

bereki izond. 1 'berari dagokiona, bere-berea': *ez puska berekia, baizik adabakia*. 2 'bakartua': *euskara hizkuntza berekia da*.

berekoi

berekoikeria

berekoitasun iz. *g.er.*

berekoitu, berekoi(tu), berekoitzen. *da/du* ad. 'berekoi bihurtu'.

berekor* e. **berekoi**.

berenez adlag. *Lap.* eta *BNaf.* h. **berez**.

berendia

berendu, beren(du), berentzen. *du* ad. h. **beretu**.

berenez adlag. *g.g.er.* 'berez'.

berenezko izlag. *g.er.* 'berezkoa'.

berenganatu, berengana(tu), berenganatzen. *du* ad. h. **berenganatu**.

berenjena iz. h. **alberjnia**.

berera 1 adlag. *Bizk.* 'eroso'. 2 izond. *Bizk.* 'erraza, eroso'.

berera(tu), berera(tu), bereratzten. 1 *da* ad. *g.er.* 'nor bere onera etorri'. 2 *du* ad. *g.er.* 'beretu'.

beresi iz. *Bizk.* 'txara, sastraka'.

beretakotu, beretako(tu), beretakotzen. *du* ad. *Zah.* h. **beretu**.

beretar

beretasun iz. *g.er.* '(haren) nortasuna'.

beretsu* e. **bertsu**.

beretter iz. *Ipar.* 'meza-laguntzailea'.

beretu, bere(tu), beretzen. *du* ad.

beretzakotu, beretzako(tu), beretzakotzen. *du* ad. *g.er.* h. **beretu**.

berex* e. **bereiz**.

berex

bera berez 'bere kabuz, bere gisa': *berak berez egin zituen ikasketa guztiak*.

bere-berez 'izatez'.

bere-berezko

berezko izlag.

berezgarri* e. **bereizgarri**.

berezgo* e. **bereizgo**.

berezi izond.

bereziki

berezita* e. **kapitulu**.

berezitasun

berezitu, berezi(tu), berezitzen. *da/du* ad.

berezkatu, berezka, berezkatzen. *da/du* ad. *g.er.* 'bereizi'.

berezkiro* e. **bereziki**.

berezkotasun

berga iz. 1 'neurria'. 2 'itsasontzietako haga'.

bergamota

bergamotondo iz. *Citrus aurantium subsp. bergamia*.

bergantin iz. *Heg.* h. **brigantfin**.

berho* e. **berro**.

beribil

berilio iz. (elementu kimikoa).

berilo iz. (minerala).

berina iz. *Ipar.* 'beira'.

berinaki iz. *Ipar.* 'beirakia'.

berinalari

berinape

berinazko izlag. *Ipar.* 'beirazkoa'.

berinaztatu, berinazta, berinaztatzten. *du* ad. *Ipar.* 'beiraztatu'.

berjabe izond. *g.er.* 'burujabea'.

berjabetasun

berjera iz. *Gip. Zah.* 'baratze joria'.

berkelio iz. *Kim.*

berlatz* e. **berdalatz**.

berlindar (herritarra).

bermatu, berma, bermatzen. 1 *da* ad.: *ukondoez leihoan bermatu zen*; 'uste osoa izan': *Jainkoaren baitan bermatzen gara*. 2 *du* ad. 'berme eman': *erlijioak betiko bizitza bermatzen digu*.

berme

bermetasun* e. **fermutasun**, **irmotasun**.

bermizela iz. *Ipar.* 'fideoa'.

bermuda iz. *pl.*

bermut

berna

berna-hezur

bernatar (herritarra).

bernazaki

bernezur* e. **berna-hezur**.

berniz

bernizadura

bernizatu, berniza, bernizatzen. *du* ad.

bernizatzaile

bernuzatu, bernuza, bernuzatzen. *du* ad. *Ipar.* 'zizelatu'.

bernuzatzaile iz. *g.er.*

bero iz. eta izond.: *beroan egon* (*Ipar.* eta *Naf.* 'berotan egon'); *beroaren beroaz*.

beroarena kendu: *horrek esaten duenari beroarena kendu behar zaio beti*.

bero-beroan

bero-bero egin**bero egin:** *hegoaizea badabil, bero egingo du.***bero egon:** *bero zegoen kalean, bero etxeetan.***bero izan****beroaldi****beroarazi,** beroaraz, beroarazten. *du ad.***berodura** iz. *Zah. g.er.***berogailu****berogarri** iz. eta izond.**berokeria** iz. *g.er.***beroketa****beroki** iz. 1 'leku babes'. 2 'arropa'.**berokuntza****berontzi** iz. *g.er.***berori** 1 pronominala *Heg.: iritzi hori berori.* 2 izord. (ia bakarrik *Heg.*)**berorika** adlag.**beroriketa****berotasun****berote** iz. 'bero egiten duen aldia'.**berotegi** iz.: *berotegi-efektua.***berotu,** bero(tu), berotzen. *da/du ad.***berotzaille****berotze****berpizkunde** iz. h. **pizkunde.****berpizte****berpiztu,** berpitz, berpizten. *da/du ad.***berpiztuera** iz. *g.er.* 'berpiztea'.**berrabiarazi,** berrabiaraz, berrabiarazten. *du ad. Informat.***berrabiarazte****berrabiatu,** berrabia, berrabiatzen. *da ad. Informat.***berrabiatze****berragertu,** berrager, berragertzen. *da/du ad.***berragertze****berraipatu,** berraipa, berraipatzen. *du ad.***berraldatu,** berralda, berraldatzen. *da/du ad.***berrantolaketa**berrantolapen* e. **berrantolaketa.****berrantolatu,** berrantola, berrantolatzen. *du ad.*berrantolatze* e. **berrantolaketa.****berrargitalpen****berrargitaraldi****berrargitaratu,** berrargitara, berrargitaratzen. *du ad.*berratu* e. **berretu.****berrazterketa****berraztertu,** berrazter, berraztertzen. *du ad.***berraztertze**berredura* e. **berretura.****berregin,** berregiten. *du ad.*berregindu* e. **berregin.****berregintasun** iz. 'apaintasuna'.**berregintza** iz. *Ipar. Zah.* 'apaindura'.**berregokitu,** berregoki, berregokitzen. *da/du ad.***berregokitze****berrehun****berrehuna** banatz.**berrehunaka** adlag.**berrehungarren**

berreketa iz. *Mat.*

berrekin, berrekiten. *dio* ad. 'berriz ekin': *bihar berrekingo diozu lanari.*

berrekizun iz. *Mat.*

berreeraiki, berreeraikitzen. *du* ad.

berreeraikuntza

berrerantzun 1, berrerantzuten. *du* ad. 'berriz erantzun'.

berrerantzun 2 iz.: *erantzun bati dagokion berrerantzuna.*

berrerosi, berreros, berreosten. *du* ad.

berresan, berresaten. *du* ad.

berreskuratu, berreskura, berreskuratzen. *du* ad.

berrespen

berretarazi, berretaraz, berretarazten. *du* ad.

berretsi, berrets, berresten. *du* ad.

berretu, berret(u), berretzen. *du* ad. 1 *Zah.* 'emendatu, gehitu'. 2 *Mat.* 'zenbaki bat (berrekizuna) beste zenbaki batek (berretzaileak) adierazten duen adina aldiz bere buruarekin biderkatu'.

berretura iz. 1 *Zah.* 'emendioa'. 2 *Mat.*

berretzaile izond eta iz. 1 *Zah.* 'berretzen duena'. 2 *Mat.*

berreuskaldundu, berreuskaldun, berreuskalduntzen. *da/du* ad.: *Tafalla berreuskaldundu.*

berreuskalduntze

berrezarri, berrezar, berrezartzen. *du* ad.

berrezartze

berrezkontza

berri 1 izond.: *dirua ateratzeko modu berriren bat sortu; handik etorri berri zela.* 2 iz.: *gure berriak entzunik bidera ilki zitzaizkigun.*

berri agertu: *ez da inor zigortua izan bere gogoaren berri agertu duelako.*

berri eman: *atzoko istripuen berri eman du egunkariak.*

berri entzun

berri izan: *euskarazko liburu bakar baten berri izan dut.*

berri jakin

berri jaso

Berri On: *Jesukristoren Berri Ona S. Joanen arabera.*

berriren berri *Bizk.* 'berriz'.

berriarazi, berriaraz, berriarazten. *du* ad.

berridatzi, berridatz, berridazten. *du* ad.

berridazketa

berriemaile

berriemate iz.

berrikeria

berriketa

berriketan

berriketaldi

berriketari izond. eta iz. 1 'berriemailea'. 2 'berriketan jarduten duena'.

berriketazale

berriki

berrikitan

berrikuntza

berrikusi, berrikus, berrikusten. *du* ad.

berrikuspen

berrikuste

berripaper

berrirakurketa

berriro adlag. 1 'berriz, beste behin'. 2 'berrikitan, duela gutxi'.

berriro ere

orain berriro 'duela gutxi': *orain berriro hil da etxearen jabea.*

berriroki adlag. *Ipar. Zah. g.er.*

berrirotu, berrirotu(tu), berrirotzen. *da/du* ad.: *lehengo konfesioa noiz berrirotu behar den.*

berrirotatu* e. **berrirotatu**.

berritan adlag.

berri-berritan

berritasun

berritsu 1 izond. 'asko hitz egiten duena'.

berritsu 2 izond. *Ipar.* 'ia berria'.

berritsukeria

berritu, berri(tu), berritzen. *da/du* ad. 1 'eraberritu, berriztatu'. 2 'errepikatu, erreberritu'. 3 'lehenago esanak berriro esan'.

berritz* e. **berriz**.

berritzaille

berritzapen iz. *Ipar. g.er.* 'berritzea, berriztatzea'.

berritze

berriz 1 adlag. 'berriro'. 2 lok. 'aldiz'.

berriz ere

berriz eta berriz

berrizko 1 izlag. 'berriz, berriro egina': *Jesusen berrizko agerpena apostoluei*. 2 adlag. 'hurrengorako': *erdia jan zuen eta gainerakoa berrizko gorde*.

(Euskaltzaindiak, 2004ko apirilaren 30ean, Donostian, onartua)